

Stiftelsesklagenemnda

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse i sak 2018/0130

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse av klage av 31. august 2017 fra styret i stiftelsen Kjenna på Stiftelsestilsynets vedtak av 7. august 2017.

Saken gjelder Stiftelsestilsynets vedtak om å avslå søknad av 11. juli 2017 om å endre hvem som har rettigheter og plikter i stiftelsen ved endring av vedtektene §§ 3, 4 og 8 slik at «Øyestad kristelige ungdomsforening» (i dag Øyestad KFUK/KFUM) erstattes med «Øyestad menighet». Avslaget på søknaden er begrunnet med at vilkårene for å endre vedtektene ikke er tilstede. Stiftelsestilsynet anser det sannsynliggjort at det var vesentlig vektlagt ved opprettelsen av stiftelsen hvem som skulle ha rettigheter og plikter i stiftelsen, og at dette ikke skulle være Øyestad menighet.

Spørsmålet i klagesaken er om omdanningsvilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd er til stede, slik at stiftelsen kan endre vedtektene.

1. Stiftelsesklagenemndas kompetanse og sammensetning

Stiftelsesklagenemndas kompetanse er fastsatt i lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) § 7a. Etter bestemmelsen avgjør Stiftelsesklagenemnda klager på enkeltvedtak fattet av Stiftelsestilsynet i medhold av stiftelsesloven, dekningsloven, arveloven og samvirkeloven, med mindre noe annet følger av særskilt lovbestemmelse.

Stiftelsesklagenemnda har full prøvelsesadgang, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 34. Klagen er rettidig fremsatt og vilkårene for å behandle klagen er til stede, jf. forvaltningsloven §§ 29 og 32.

Ved Stiftelsesklagenemndas behandling og avgjørelse av klagen deltok leder Hanne Ombudstvedt og medlemmene Caroline D. Ditlev-Simonsen og Henning Sollid.

2. Sakens bakgrunn i hovedtrekk

Stiftelsen Kjenna, org.nr. 877 112 462, ble opprettet 20. desember 1983 av Terje Eriksen, Lars Daniel Erichsen, Svein Olav Nilsen, Kåre Karlsen, Sigrid Torunn Sundberg og Leif Walle. Vedtektene ble signert 3. januar 1984, samme dag som kjøpsavtale for den faste eiendommen Kjenna ble inngått.

I henhold til § 1 i gjeldende vedtekter av 13. januar 1993, er stiftelsens formål:

«Stiftelsen har til formål å erverve eiendommen Rydningen "Kjenna", gnr. 423, bnr. 154 i Arendal kommune, og drive denne som et kristent utfartssted primært for barn og unge.»

Videre følger det av vedtektene § 2:

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

«Stiftelsen kan leie ut eiendommen (stedet) til hvem de vil, men de foreninger og lag i Øyestad som driver arbeid for og blant barn og unge skal ha fortrinnsrett.»

Styret i stiftelsen søkte Stiftelsestilsynet om vedtektsendringer 11. juli 2017. Endringene var vedtatt i styremøte («årsmøte») 19. april 2017.

Forslaget til nye vedtekter inneholdt flere endringer, der Stiftelsestilsynet anså noen av endringene som kurante. De vedtektsendringene som denne klagesaken gjelder, innebærer endring av hvem som har rettigheter og plikter i stiftelsen. I søknaden fra stiftelsens styre er «Øyestad kristelige ungdomsforening» (i dag Øyestad KFUK-KFUM) foreslått erstattet med «Øyestad menighet» i følgende gjeldende vedtektsbestemmelser:

Gjeldende vedtektsbestemmelser § 3:

*«Stiftelsen ledes av et styre på 10 medlemmer – 5 oppnevnt av Øyestad kirkelige ungdomsforening og 5 oppnevnt av Betel misjonsmenighet. Funksjonstiden for styremedlemmene er to år.
Styret velger selv hvert år formann og nestformann blant styrets medlemmer.
Styret kan fatte bindende vedtak når 5 medlemmer er til stede og minst 5 er enige i vedtaket.
Styret forplikter stiftelsen.»*

Gjeldende vedtektsbestemmelser § 4:

*«Styret skal sørge for en forsvarlig regnskapsførsel.
Årsregnskap og melding fra styret skal hvert år forelegges Øyestad kirkelige ungdomsforening og Betel misjonsmenighets medlemmer på sine respektive årsmøter.
Styret kan gi prokura.»*

Gjeldende vedtektsbestemmelser § 8:

«Endring av vedtektene krever 2/3 flertall på årsmøte i Øyestad kirkelige ungdomsforening og Betel misjonsmenighet.»

For sammenhengens skyld inntas her også gjeldende vedtekter § 7, selv om denne ikke er søkt endret:

*«Ved eventuelt opphør eller salg av eiendommen og dens virksomhet skal eiendelene tilfalle Øyestad kirkelige ungdomsforening og Betel misjonsmenighet med en halvpart på hver, og de respektive styrer skal hver for seg bestemme hvordan eiendelene skal benyttes.
Alle heftelser (gjeld) skal først innfris.»*

Bestemmelsene i gjeldende vedtekter §§ 4 og 7 er ikke endret siden opprettelsen av stiftelsen, jf. de opprinnelige vedtektene datert 3. januar 1984. I de opprinnelige vedtektene var det ikke regulert hvordan styret skulle velges (gjeldende vedtekter § 3), eller hvem som kunne endre vedtektene (gjeldende vedtekter § 8).

I tidligere endringssøknad til Stiftelsestilsynet av 1. juni 2016, var også vedtektsbestemmelsen i § 7 søkt endret. Denne søknaden ble 28. februar 2017 avslått av Stiftelsestilsynet.

Begrunnelsen var at det vil kunne endre det som var oppretters intensjoner dersom § 7 om mottaker av restverdier ved eventuell avvikling endres fra «Øyestad kristelige ungdomsforening» til «Øyestad menighet». Stiftelsestilsynet la til grunn at «Øyestad kristelige ungdomsforening» og «Øyestad KFUK-KFUM» i realiteten er samme organisasjon, selv om navnet er endret.

Av stiftelsens seks opprettere har en av dem, Leif Walle, avgitt skriftlig uttalelse. Walle motsatte seg endringene ved brev av 23. april 2016, og fremholdt at det vil være naturlig at rettighetene og pliktene i stiftelsen ble overført til Agder krets av KFUK-KFUM. Av uttalelsen fremgår det at stiftelsen først kjøpte eiendommen Rydningen (Kjenna), gnr. 423, bnr. 154, av Sigrid Tveit. Hun hadde ifølge Walle «ikke noe godt forhold til Øyestad menighet» og sa derfor «veldig tydelig at de aldri måtte få hånd om eiendommen». Videre skriver Walle:

«Da søsteren [til Sigrid Tveit] døde den 05.07.89 testamenterte hun en del av sin formue til Stiftelsen Kjenna. Så pass mye at kjøpesummen kunne innfris og stiftelsen var gjeldfri. Jeg hadde mange samtaler med søsteren, som også forutsatte at Stiftelsen skulle bestå uten at Øyestad menighet skulle komme inn med noen form for eierskap eller mulighet for utbytte dersom stedet engang i fremtiden skulle bli solgt.»

Stiftelsestilsynet avsto klagers søknad av 11. juli 2017 om endring av vedtektene i vedtak av 7. august 2017 (vedtaket).

Leif Walle kom med en utdypende uttalelse til Stiftelsestilsynet 18. august 2017 vedrørende styrets søknad av 11. juli 2017. Walle skrev her at Sigrid Tveit overdro eiendommen Kjenna vederlagsfritt til Øyestad menighet ved testament 2. april 1979, men at testamentet senere ble trukket tilbake. Tveit gav ifølge Walle uttrykk for at «Øyestad menighet aldri måtte få noe med Kjenna å gjøre».

Vedtaket ble påklaget 31. august 2017.

I forbindelse med klagebehandlingen tok Stiftelsestilsynet kontakt med Agder krets av KFUK-KFUM ved e-post av 14. november 2017. Stiftelsestilsynet ba om avklaring på om Agder krets av KFUK-KFUM var villig til å påta seg de aktuelle oppgavene i stiftelsens vedtekter §§ 3, 4 og 8.

Ved e-post av 14. desember 2017 opplyste lederen i Agder KFUK-KFUM at Stiftelsestilsynets forespørsel hadde blitt drøftet på styremøte 13. desember 2017, hvor det var fattet følgende vedtak:

«Agder KFUK-KFUM aksepterer Stiftelsestilsynet sitt forslag om at 'Øyestad kristelige ungdomsforening' blir bytta ut med 'Agder KFUK-KFUM' i § 3, 4 og 8 i vedtektene.»

Stiftelsestilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket. Saken ble oversendt Stiftelsesklagenemnda i brev av 23. mars 2018.

Stiftelsesklagenemndas avgjørelse bygger på de saksdokumentene som nemnda har mottatt innen behandlingen av klagen.

3. Rettslig grunnlag for Stiftelsestilsynets vedtak

Stiftelsestilsynets avslag er begrunnet med at vilkårene for omdanning etter stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Etter stiftelsesloven § 46 kan omdanning foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen:

*«a) ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,
b) er åpenbart unyttig,
c) er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller
d) er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.»*

4. Stiftelsestilsynets vedtak

Vedtaket av 7. august 2017 lyder:

«Søknad om endring av vedtektene i STIFTELSEN KJENNA, org.nr. 877 112 462, blir avslått.»

Stiftelsestilsynet bemerker at det etter stiftelsesloven § 46 er strenge vilkår for å endre vedtektsbestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på. Stiftelsestilsynet skriver at bestemmelser om hvem som skal ha myndighet til å oppnevne styrets medlemmer blir normalt regnet som en bestemmelse som det ved opprettelsen ble lagt vesentlig vekt på, og må vurderes etter vilkårene i § 46 første ledd.

Tilsynet skriver videre om de omsøkte endringene:

«Èn av de seks oppretterne har motsatt seg endringene med overføring av oppnevnermyndighet til Øyestad menighet. Dette begrunnes med uttalelser fra tidligere eier i forbindelse med forhandlinger om overtakelse av eiendommen, om at Øyestad menighet "aldri måtte få ta hand om eiendommen". Det er opplyst at stiftelsen ble dannet i forbindelse med kjøp av eiendommen.

Stiftelsestilsynet legger på denne bakgrunn til grunn som sannsynliggjort at det var vesentlig vektlagt av oppretterne ved opprettelsen av stiftelsen, hvem som skulle ha rettigheter og plikter i forbindelse med stiftelsen, og at dette ikke skulle være Øyestad menighet.

Stiftelsestilsynet ser behovet for å bytte ut Øyestad kristelige ungdomsforening dersom denne er under nedlegging, men kan ikke godkjenne endringene der Øyestad menighet er inntatt. Vi anser derimot Agder krets av KFUK/KFUM som et naturlig valg for stiftelsens styre å vurdere, og viser til at omdanningen så langt som mulig skal tilpasses siktemålet som lå til grunn for de aktuelle bestemmelsene i vedtektene.»

5. Klagers anførsler

Klager ber om at vedtektsendringene, som ble gjort av styret i april 2017, blir godkjent.

Klagers anførsler kan oppsummeres slik:

- Styret påpeker at en av saksbehandlerne i Stiftelsestilsynet opplyste at uttalelsen fra Leif Walle ikke var vektlagt ved avslaget av klagers første søknad om endring av vedtektene. Det motsatte er tilfelle i det nye avslaget. Klagers andre søknad var helt i tråd med anbefalingen fra saksbehandleren. Etter råd fra saksbehandler lot stiftelsen være å søke om å fjerne vedtektsbestemmelsen i § 7 (§ 8 i de reviderte vedtektene), som omtaler hvem som skal tilgodeses ved et eventuelt opphør av stiftelsen. Stiftelsen fikk forståelse av at denne bestemmelsen er i konflikt med hensikten til en stiftelse. Det ble avtalt at denne bestemmelsen burde fjernes i neste runde slik at det ikke ble for mange endringer på en og samme søknad.
- Påstanden fra Leif Walle om at tidligere eier «*ikke hadde noe godt forhold til Øyestad menighet*» og videre «*... aldri måtte få ta hånd om eiendommen*» er det ingen av de andre oppretterne som har hørt noe om, hverken den gang eller senere. Ingen i styret har hørt noe i nærheten av slike uttalelser eller ønsker. Flere av de som sitter i styret i dag har vært med i styret i 26 år, altså fra oppstarten. Påstanden til Leif Walle kan derfor være tatt ut av lufta, og kan ikke vektlegges nå 25-30 år senere.
- Hovedårsaken for endringen er at den lokale avdelingen av KFUM/KFUK på Bjorbekk legges ned siden det er for få aktive medlemmer og ingen aktivitet i foreningen. Alle som er eller har vært medlem av KFUM/KFUK på Bjorbekk er samtidig også medlemmer av Øyestad menighet og deltar mer eller mindre aktivt i Bjorbekk kirke. Det er derfor uaktuelt å bli oppnevnt eller styrt av et sentralt kretsstyre i Kristiansand. Det sentrale kretsstyret har liten kjennskap til Bjorbekk, og kjenner heller ikke medlemmene. Det eneste naturlige er derfor at stiftelsen knyttes opp mot Øyestad menighet siden det er der stiftelsen hører til og ønsker at Kjenna også skal være en del av. Dette er et ønske fra alle med unntak av Leif Walle.

6. Stiftelsestilsynets merknader til klagen

Ved brev av 23. mars 2018 har Stiftelsestilsynet oversendt klagen til Stiftelsesklagenemnda til avgjørelse. Stiftelsestilsynet mener at klagen ikke inneholder opplysninger som endrer konklusjonen i det tidligere vedtaket, og har dermed ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket.

Stiftelsestilsynet opprettholder sin vurdering av at vilkårene i stiftelsesloven § 46 første ledd ikke er oppfylt. Stiftelsestilsynet viser til vedtaket av 7. august 2017, og tilføyer:

«Det at Øyestad kristelige ungdomsforening på denne måten har vært omtalt med rettigheter og plikter i de opprinnelige vedtektene helt fra opprettelsen, gir etter Stiftelsestilsynets mening grunn til å anta at oppretterne ved opprettelsen la vesentlig vekt på at det var nettopp Øyestad kristelige ungdomsforening som skulle være tilgodesett, og at dette antas å måtte gjelde også for de rettigheter og plikter som kom til i 1993.»

Stiftelsestilsynet viser til utdypende uttalelser fra oppretteren Leif Walle:

«Walle har i brev av 18. august 2017 utdypet forutsetningene med å vise til at Sigrid Tveit før dette, i 1979 opprettet testament der eiendommen ble gitt til Øyestad menighet, men at testamentet senere ble trukket tilbake etter en uoverensstemmelse mellom Tveit og menigheten. Tveit gav ifølge Walle da uttrykk for at "Øyestad menighet aldri måtte få noe med Kjenna å gjøre.»

Det blir også vist til uttalelse fra Agder KFUK-KFUM:

«Agder KFUK-KFUM ved leder Jostein Lindland har 14. desember 2017, på forespørsel fra Stiftelsestilsynet, sagt seg villig til å eventuelt påta seg de aktuelle oppgavene i gjeldende vedtekter §§ 3, 4 og 8 som per i dag er tillagt "Øyestad kristelige ungdomsforening".»

7. Stiftelsesklagenemndas vurdering

Styret i stiftelsen har søkt Stiftelsestilsynet om endring av vedtektene §§ 3, 4 og 8. De aktuelle vedtektsendringene går ut på å erstatte hvem som har rettigheter og plikter i stiftelsen, ved at «Øyestad kristelige ungdomsforening» (i dag Øyestad KFUK-KFUM) blir erstattet med «Øyestad menighet».

Endring av stiftelsens vedtekter er i stiftelsesloven § 45 definert som omdanning. Vilåårene for omdanning er regulert i stiftelsesloven § 46. Dersom det dreier seg om endring av vedtektsbestemmelser som det må antas at det ved opprettelsen er lagt vesentlig vekt på, må omdanning vurderes etter vilåårene i § 46 første ledd. Øyestad kristelige ungdomsforening var gitt rettigheter og plikter i de opprinnelige vedtektene fra opprettelsen av stiftelsen, og Stiftelsesklagenemnda legger til grunn at dette var bestemmelser som det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen. De omsøkte vedtektsendringene må dermed vurderes etter vilåårene i stiftelsesloven § 46 første ledd.

Det er opplyst at Øyestad kristelige ungdomsforening (i dag Øyestad KFUK-KFUM) er under nedlegging. Øyestad kristelige ungdomsforening skal i henhold til stiftelsen Kjennas vedtekter oppnevne fem av styremedlemmene i stiftelsen, jf. § 3, forelegges styrets årsregnskap og årsmelding jf. § 4, i tillegg til at endring av vedtektene i stiftelsen Kjenna krever 2/3 flertall på foreningens årsmøte, jf. § 8. Ettersom Øyestad KFUK-KFUM er under nedlegging, er vilååret i § 46 første ledd bokstav d, om at bestemmelsene i vedtektene «er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig», oppfylt.

Selv om vilååret for endring i § 46 første ledd er oppfylt, skal omdanningen «så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen», jf. § 47 første ledd.

Det fremgår av de aktuelle vedtektsbestemmelsene at oppretter har ønsket at Øyestad kristelig ungdomsforening skal ha innflytelse på stiftelsen. Spørsmålet er om dette er tilstrekkelig ivarettatt ved at Øyestad menighet overtar denne innflytelsen.

Når Øyestad kristelig ungdomsforening spesifikt er inntatt i vedtektene, og ikke Øyestad menighet, tilsier det etter Stiftelsesklagenemndas oppfatning at oppretterne har ønsket at det

unge kristelige miljøet i Øyestad skulle ha innflytelse på stiftelsen. Den ene av oppretterne som har uttalt seg skriftlig, har tatt til orde for at den aktuelle vedtektsendringen ikke er i tråd med vedtektenes opprinnelige siktemål. Han har også foreslått en alternativ vedtektsendring. Stiftelsesklagenemnda legger vekt på dette. Nemnda finner det ikke tilstrekkelig godtgjort at det unge kristne miljøet i lokalområdet, som oppretterne ønsket at skulle ha innflytelse over stiftelsen, vil kunne oppnå slik innflytelse gjennom Øyestad menighet.

Omdanningen det er søkt om, er dermed ikke så langt som mulig tilpasset det siktemålet som det må antas at lå til grunn for vedtektsbestemmelsen. Stiftelsesklagenemnda er etter dette kommet til at vilkåret i stiftelsesloven § 47 første ledd ikke er oppfylt, slik at styret i stiftelsen ikke kan få godkjent de omsøkte vedtektsendringene.

Klagen tas etter dette ikke til følge.

8. Vedtak

Stiftelsesklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Stiftelsestilsynets vedtak av 7. august 2017 opprettholdes.

Oslo, 7. september 2018

Vedtaket er enstemmig.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hanne Ombudstvedt
Leder

Dokumentet er godkjent elektronisk